

Ekspонат miesiąca - Lipiec 2024

Arbeitsausweis Reginy Krukowskiej z 20 marca 1943 r.

W lipcu jako ekspонат miesiąca proponujemy Arbeitsausweis z okresu okupacji niemieckiej wystawiony 20 marca 1943 r. w Grajewie na nazwisko Reginy Krukowskiej.

Dokument wykonany został z cienkiego kartonu o beżowej barwie. Składa się z czterech kart (107 x 156 mm) złożonych harmonijkowo wzdłuż dłuższego boku, które po rozłożeniu dają łączny wymiar 428 x 156 mm. Ekspонат ma charakter dokumentu z nadrukowanymi elementami (napisy w języku niemieckim, rubryki itp.), do wypełnienia ręcznego lub maszynowego.

Strona tytułowa zawiera nadrukowany napis: (Arbeitsausweis Nr.) z maszynowym wypełnieniem nad kropkami: (VK/891). Na dole czcionką gotycką nadrukowano dane informacyjne o firmie, która wydrukowała blankiet. Na drugiej stronie w przygotowanych miejscach pismem maszynowym wypełnione są w języku niemieckim dane personalne właścicielki dokumentu, takie jak: imię i nazwisko (Regina Krukowska), data i miejsce urodzenia (26.3.1923 Grajewo), narodowość (polska), miejsce zamieszkania (Grajewo, Kleinestrasse 1), zawód (sprzedawczyni) i numer posiadanego Personalausweis (1v g. K 282). Poniżej dane dotyczące wydawcy dokumentu oraz daty i miejsca jego wystawienia w formie odbitych fioletowym tuszem pieczętek: (Grajewo, 20 marca 1943 r., oraz niemieckiego urzędu pracy w Grajewie - Arbeitsamt). Dodatkowo widać odręczny podpis czarnym tuszem wystawiającego dokument urzędnika. Na dole strony podpis właścicielki dokumentu wykonany kopiającym ołówkiem - Krukowski Regina.

Na kolejnych stronach w przygotowanych rubrykach znajdują się odręczne zapiski o różnym charakterze. Na stronie czwartej m.in. odbita fioletowym tuszem pieczętka dot. miejsca zatrudnienia: (Fleisch u. Wurstwaren / Otto Keikut / Fleischermeister / Grajewo Südostpr.) Na dwóch stronach zatytułowanych: Dowód faktycznego zatrudnienia w formie dziennej oraz pieczętka firmowe w polu w dniu wypłaty znajdują się odbite pieczętki fioletowym tuszem jak ta opisana powyżej, oraz kolejne odbite już czerwonym tuszem: (Fleisch u. Wurst-Geschäft / Otto Keikut / Fleischermeister / Grajewo am Markt). Ostatnia strona jest czysta.

Dokument został przekazany do naszych zbiorów w 2011 r. przez Pana Adama Krukowskiego. Stan zachowania przedmiotu można ocenić jako dobry minus. Pieczętki uległy częściowemu wyblaknięciu i rozmazaniu, powierzchnia dokumentu jest poplamiona, na zagięciach karton jest miejscowo naderwany, rogi pozaginane.

W okresie II wojny światowej na terenach okupowanych administracja niemiecka wprowadziła obowiązek posiadania przez Polaków różnych dokumentów, które miały przede wszystkim ułatwić policyjny nadzór nad społeczeństwem. Jednym z takich dokumentów był Arbeitsausweis, czyli w wolnym tłumaczeniu „pozwolenie na pracę”. Były one dość istotne ze względu na to, że chroniły do pewnego czasu przed wywózką na przymusowe roboty do Niemiec.